

СТАНОВИЩЕ

от проф. дн Розалина Енгелс-Критидис
относно дисертационния труд
на **Поликсени Буюкли**,

редовен докторант към катедра „Предучилищна и медийна педагогика“,
Факултет по науки за образованието и изкуствата - СУ „Св. Кл. Охридски“,
докторска програма „Предучилищна педагогика –
Интеркултурно възпитание“ (с обучение на английски език),
професионално направление 1.2. Педагогика,
за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**“

Тема на дисертационния труд:

„УЧЕБНОТО ПРОСТРАНСТВО КАТО ФАКТОР ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО И КОМУНИКАЦИЯТА МЕЖДУ ДЕЦАТА В ИНТЕРКУЛТУРНАТА КЛАСНА СТАЯ“

Научен ръководител:

проф. д-р Екатерина Софрониева

Представената от Поликсени Буюкли дисертация е научно-изследователски труд, разработен в 242 страници, от които 24 страници библиография и 22 страници приложения. В текста подходящо и аргументирано е включен балансиран брой таблици и графики, които коректно са описани след съдържанието на труда. Библиографията съдържа 450 заглавия на английски език.

Във формален план дисертацията се състои от две големи части – теоретична и изследователска. Теоретичната част е разделена на три глави: I. Предучилищно образование, II. Интеркултурно образование и III. Комуникация и взаимодействие. Изследователската част също е от три глави: IV. Методология, V. Анализ на данните и VI. Заключение – приноси. Въпреки че традиционно заключението не е прието да е отделна глава, в контекста на предложената структура това решение се вписва

добре, заради баланса, който осигурява в двете почти симетрични части на дисертацията.

Представеното изследване си поставя за основна цел „да се проучи и установи връзката между ... учебното пространство и развитието на два основни параметъра, които са *взаимодействието* и *комуникацията* в предучилищното образование между деца от различни държави“.

Теоретичната част е сравнително добре разработена и намира своята проекция в хипотезите. Налице е ясно дефинирана първа хипотеза на изследването – „добре организираното пространство за учене в предучилищното образование ще има по-положителни резултати в межкултурното взаимодействие и комуникация на децата“.

Втората хипотеза, а именно, че „учителите имат осъзнатост относно значението на учебното пространство в образованието“, макар и в известен смисъл тривиална, намира своята мотивировка и потвърждение по-нататък при резултатите в изследването.

Като изследователски методи са използвани въпросник, наблюдение (с протокол) и експеримент, свързан с промяна/нововъведения в организацията на учебното пространство с интеркултурно-образователна цел.

В изследването са участвали 47 учители и 109 деца, сред които деца от Албания, Афганистан, Пакистан, Сирия и Украйна.

Приемам приносните моменти, които са авторски организирани и очертани.

Прави много добро впечатление и стилът, на който е написана дисертацията, която се чете с лекота.

В своята цялост, авторефератът следва структурата на дисертацията и я отразява сравнително точно, но са налице и известни изключения (например това, че в него не е отразен уводът и др.). В *Глава пета* в автореферата е необходимо да бъде добавена свързваща нишка, проследяваща доказването на двете хипотези, тъй като информацията в тази част е на места откъслечна. В по-малка степен същото важи и за дисертацията, където на места статистическите данни взимат преднина над същинския им анализ.

Докторантката има необходимите публикации в областта на разработваната в дисертационния труд проблематика.

Бележка:

При превода на автореферата на български език на някои места са налице неточности, които не са маловажни в контекста на понятията, които те обозначават в контекста на дисертационния труд (*ученическа* вместо *учебна*; *цели* вместо *задачи* и др.)

Въпроси:

- 1) Можете ли в няколко изречения да откриете общото и различното между понятията *взаимодействие* и *комуникация* в контекста на дисертационния труд?
- 2) Бихте ли уточнили накратко какво разбирате под „добре организираното пространство за учене“ (част от основната Ви хипотеза), именно по посока на межкултурното взаимодействие, като дадете и конкретни примери?

В заключение: Разглежданият дисертационен труд притежава качествата на докторска дисертация и отчитайки научно-изследователската и практическата му стойност, препоръчвам присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Поликсени Буюкли, като заявявам положителния си вот.

17.12.2024г.

Изготвил:
проф. дн Розалина Енгелс-Критидис